

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 44/06-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2006 predbežne prerokoval sťažnosť F., s. r. o., so sídlom K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 20 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2 a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 8 a čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 3034/03 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť F., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. augusta 2005 doručená sťažnosť F., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie jej základného práva podľa čl. 20 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 2 ods. 2

a čl. 149 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 a čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „deklarácia“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupmi Úradu justičnej a kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice II (ďalej len „vyšetrovateľ“) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 vo veci trestného oznámenia z 11. decembra 2000 týkajúceho sa podozrenia z trestného činu poškodzovania cudzej veci a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 3034/03.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„Podaním zo dňa 11. 12. 2000 sa sťažovateľ obrátil na orgány činné v trestnom konaní s trestným oznámením vo veci nezákonného odňatia a poškodenia výrobných strojno-technologických zariadení v jeho vlastníctve.

Uznesením Okresného úradu justičnej polície PZ Košice II zo dňa 12. 2. 2003 ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 bolo podľa § 160 (1) Trestného poriadku začaté trestné stíhanie vo veci poškodzovanie cudzej veci podľa § 257 (1) Trestného zákona (P 2, bod č. 3)

Koncom r. 2003 došlo k zmene vyšetrovateľa a nový vyšetrovateľ bol podľa názoru sťažovateľa vo veci nečinný.

Nakoľko sa aj v mnohých iných sťažovateľových veciach nič nedialo, podaním zo dňa 27. 09. 2004 požiadal sťažovateľov splnomocnenec Okresné riaditeľstvo PZ Košice II o preskúmanie postupu vyšetrovateľov vo veciach, v ktorých už bolo začaté trestné stíhanie vo veci (P 152, bod č. 1 c). Na túto žiadosť neprišla žiadna odpoveď, preto ju sťažovateľov splnomocnenec urgoval podaním zo dňa 13. 12. 2004 (P 167), v ktorej svoju žiadosť o preskúmanie postupu vyšetrovateľov rozšíril o veci, v ktorých ešte nebolo vyšetrovateľom meritórne rozhodnuté. Po oznámení OR PZ Košice II zo dňa 5. 1. 2005 o odstúpení žiadosti zo dňa 13. 12. 2004 (avšak nie žiadosti zo dňa 27. 09. 2004) Okresnej prokuratúry Košice II (P 168), sťažovateľ z dôvodu istoty aj sám zaslal, duplicitne, obe svoje žiadosti (P 152 aj P 167) Okresnej prokuratúry Košice II, podaním zo dňa 24. 2. 2005 (P 169).

Na žiadosť sťažovateľa zo dňa 24. 2. 2005 odpovedala Okresná prokuratúra Košice II podaním zo dňa 21. 3. 2005, v ktorom potvrdila zistenie priedahov v konaní, avšak len v jedinej veci, ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 (P 172). Sťažovateľov splnomocnenec sa preto obrátil na okresnú prokuratúru so žiadosťou zo dňa 31. 3. 2005 o upresnenie odpovede z 21. 3. 2005 (P 174). Následne bolo sťažovateľovi doručené ďalšie podanie okresnej prokuratúry, s rovnakým dátumom ako mala predosla odpoveď, t. j. 21. 3. 2005, kde potvrdila zistenie priedahov v ďalších dvoch ČVS (P 175).“

Z ďalšej časti sťažnosti vo vzťahu k namietanému postupu generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 3034/03 vyplýva, že táto preskúmavala v súlade s § 31 ods. 1 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) opakovaný podnet sťažovateľky a iných poškodených, poukazujúcich na „formálne nedostatky a pochybenia vyšetrovateľa a prokurátorov Okresnej prokuratúry Košice II a Krajskej prokuratúry v Košiciach“ v súvislosti s trestným konaním vedeným u vyšetrovateľa. Generálna prokuratúra listom sp. zn. IV Gn 3034/03 z 11. júla 2005 sťažovateľke oznámila, že v súvislosti „s trestnými oznámeniami na správkyňu konkurznej podstaty JUDr. I. S. vyčerpala všetky zákonné možnosti preverovania podnetov Ing. V. K., Ing. H. K. a spoločnosti F., s. r. o., ktorých obsahom sú skutočnosti uvádzané v doteraz podaných podnetoch, námietkach, sťažnostiach, prípadne inak označených podaniach. Preto pokiaľ by obsahovali už známe skutočnosti nebude na takéto podanie reagované“.

Porušenie označených práv sťažovateľka vidí v týchto skutočnostiach:

„Ak sa fyzická či právnická osoba domnieva, že konaním inej osoby boli v trestnoprávnej rovine porušené jej práva chránené zákonom, podľa ust. § 59 Trestného poriadku má právo obrátiť sa s oznámením podľa § 158 (1) Trestného poriadku na orgány činné v trestnom konaní so žiadosťou o preskúmanie namietaného konania. Sťažovateľ tak urobil podaním trestného oznámenia zo dňa 11. 12. 2000.

Vyšetrovateľ dospel až k vydaniu uznesenia o začatí trestného stíhania vo veci podľa § 160 (1) Trestného poriadku. Nový vyšetrovateľ, ktorý predmetnú vec prevzal, však bol v ďalšom konaní nečinný, čím porušil § 164 (2) Trestného poriadku, podľa ktorého mal pri

vyšetrovaní z vlastnej iniciatívy postupovať tak, aby čo najrýchlejšie v potrebnom rozsahu objasnil všetky skutočnosti dôležité na objasnenie prípadu, vrátane osoby páchatel'a a následkov trestného činu.

Na základe žiadosti sťažovateľa zo dňa 24. 2. 2005 (P 169) okresnej prokuratúry, táto preskúmala postup vyšetrovateľa vo veci a zistila prietahy vo vyšetrovaní (P 172). Sťažovateľ vo svojej žiadosti vyzval prokuratúru, aby v prípade zistenia závad v postupe vyšetrovateľa, kam nesporne patria aj prietahy, prijala v súlade s ust. § 174 (2) Trestného poriadku účinné a efektívne opatrenia na zjednanie nápravy. Okresná prokuratúra vyšetrovateľovi uložila, aby vec urýchlene meritórne ukončil. Z časového hľadiska síce nebol prokuratúrou vyšetrovateľovi určený termín na ukončenie veci, avšak vzhľadom na jednoduchosť prípadu, kedy sťažovateľom označená podozrivá osoba potvrdila, že sťažovateľovho splnomocnenca po dátume 5. 10. 2000 už do podniku nevpustila a vyšetrovateľ nespochybniteľne zistil, že označená podozrivá osoba sťažovateľovi neumožnila jeho majetok - stroje demontovať ani zakonzervovať a sama napriek písomnej výzve sťažovateľa konzerváciu strojov nezabezpečila čím došlo k ich znehodnoteniu, je doba šiestich mesiacov od príkazu prokurátora na urýchlené ukončenie veci dobou viac než primeranou. Napriek tomu sa predmetná trestná vec ani k dátumu podania tejto ústavnej sťažnosti neposunula k ukončeniu. Sťažovateľ sa domnieva, že k porušeniu zákonných povinností z titulu tejto pokračujúcej nečinnosti došlo nielen na strane vyšetrovateľa, ale aj na strane dozorujúcej prokuratúry, ktorá síce akési opatrenie na odstránenie prietahov prijala, toto opatrenie však evidentne nebolo účinné. Prokuratúra si mala splnenie svojho príkazu vyšetrovateľovi oddozorovať automaticky ako svoju zákonnú povinnosť, pričom sťažovateľ sa dôvodne domnieva, že prokuratúra si túto svoju povinnosť nesplnila.

Sťažovateľ si uvedomuje, že v takomto prípade by sa mohol obrátiť s podnetom podľa § 31 (1) Zákona o prokuratúre na Generálnu prokuratúru SR a domáhať sa zjednania nápravy aj týmto spôsobom. Táto možnosť mu však bola odňatá rozhodnutím Generálnej prokuratúry SR, čo evidentne vyplýva z jej podania zo dňa 11. 7. 2005 (P 205, str. 6, ods. 3). Ako potvrdenie tohto svojho názoru sťažovateľ poukazuje na svoje podnety krajskej prokuratúry v inej veci, ktorá je však opäť inou vecou k obsahu podania generálnej prokuratúry zo dňa 11. 7. 2005 (P 205):

- zo dňa 11. 6. 2005, ktorým sa dožadoval zjednania nápravy vo veci žiadosti zo dňa 24. 2. 2005;

- zo dňa 11. 6. 2005, ktorým sa dožadoval preskúmania zákonnosti postupu v ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 (krádež zákazkovej produkcie) a z dôvodu prietáhov na strane vyšetrovateľa požiadal priamo prokuratúru o vykonanie úkonov smerujúcich k obvineniu a obžalovaniu páchatel'a;

- zo dňa 11. 6. 2005, ktorým sa dožadoval preskúmania zákonnosti postupu v inej veci, ČVS: OÚJP-1392/10-K2-2001 (krádež zásob, tovaru a DHIM) a z dôvodu prietáhov na strane vyšetrovateľa požiadal priamo prokuratúru o vykonanie úkonov smerujúcich k obvineniu a obžalovaniu páchatel'a;

- Krajská prokuratúra prijatie sťažovateľových podnetov, v rozpore s § 32 (2) Zákona o prokuratúre nepotvrdila a v rozpore s § 33 Zákona o prokuratúre sťažovateľa v zákonnej lehote o vybavení podnetov nevyrozumela a predpokladane ich ani nevybavila, ale jednoducho na tieto podnety nereagovala. A presne takýto spôsob naloženia so sťažovateľovými podnetmi je avizovaný generálnou prokuratúrou v jej podaní zo dňa 11. 7. 2005 (P 205, str. 6, ods. 3).

Pre objasnenie situácie sťažovateľ dodáva, že pokračujúcim konaním správkyne konkurznej podstaty úpadcu K. s. r. o., s vedomím a súhlasom dozorujúceho sudcu, proti majetku a právam sťažovateľa, došlo k teoreticky možnému naplneniu skutkovej podstaty viac než desiatky trestných činov, kde sa sťažovateľ, ale aj ďalšie poškodené osoby, pri každom z nich obrátili na prokuratúru s trestným oznámením. Na základe týchto trestných oznámení bolo doteraz začatých 9 trestných stíhaní vo veci. Ani v jedinom prípade nebol postup orgánov činných v trestnom konaní bezprietáhový, s množstvom ďalších porušení trestného poriadku, čo si samozrejme vynútilo podanie množstva žiadostí a sťažností. Ani postup prokuratúry sa nezaobišiel bez porušení zákona o prokuratúre, čo iniciovalo ďalšie podnety. Pri preskúmaní podnetov si prokuratúra zamieňala spisy (vid' P 205, str. 3, ods. 3 - 4), čím dospela k zamietnutiu podnetu v danej veci z dôvodu preskúmania celkom inej veci a rovnako podnet odmietla aj generálna prokuratúra oznámiač, že preskúmaním veci dospela k rovnakému záveru ako predtým krajská prokuratúra a ďalším podnetom sa s poukazom na § 34 (2) Zákona o prokuratúre odmietla zaoberať. Toto pochybenie nenapravila ani vtedy, keď s odstupom času sama prokuratúra potvrdila, že si skutočne

zamieňala spisové veci. Nakoľko sa tieto pochybenia bezprostredne netýkajú veci, ktorá je predmetom tejto sťažnosti, sťažovateľ ich nerozoberá, avšak poukazuje na ich detailný rozbor obsiahnutý v jeho ústavnej sťažnosti z 9. 8. 2005, aj v ústavnej sťažnosti Ing. H. K., K., zo dňa 20. 7. 2005.

Významné je však to, že aj keď podanie generálnej prokuratúry zo dňa 11. 7. 2005 (P 205) bolo odpoveďou na celkom iné podnety (trestné konanie vo veci krádeže zásob, hotovej a rozpracovanej produkcie a DHIM, vedenej pod celkom iným ČVS), sťažovateľovi bolo v tomto podaní oznámené, že prokuratúra nebude reagovať na žiadne ďalšie, akékoľvek a akokoľvek označené podania sťažovateľa, pokiaľ sa budú týkať JUDr. I. S. a nebudú obsahovať nové skutočnosti. Je potrebné zdôrazniť, že v označenom odstavci generálna prokuratúra nehovorí o akokoľvek označenom podaní v konkrétnej veci, ale akomkoľvek podaní týkajúcom sa správkyni JUDr. I. S.

Je nesporné, že trestné stíhanie vo veci poškodzovania cudzej veci sa týka JUDr. I. S., ako to vyplýva aj z odôvodnenia uznesenia o začatí trestného stíhania. Je nesporné, že žiadosť sťažovateľa okresnej prokuratúre zo dňa 24. 2. 2005 (P 169) obsahuje sťažnosť na postup orgánov činných v trestnom konaní a toto podanie predchádza podaniu generálnej prokuratúry (P 205). Je nesporné, že generálna prokuratúra tvrdí, že vyčerpala všetky zákonné možnosti preverovania podnetov aj sťažovateľa, týkajúcich sa trestných oznámení na JUDr. I. S. Je preto dôvodný predpoklad, že ak by sa sťažovateľ napriek uvedenému obrátil na prokuratúru s podnetom, či na generálnu prokuratúru s opakovaným podnetom v tejto svojej veci, na jeho podnet by nebolo reagované. Oprávnenosť tohto predpokladu je potvrdená aj postupom krajskej prokuratúry pri naložení so sťažovateľovými podnetmi zo dňa 11. 6. 2005. Sťažovateľ sa preto s podnetom na prokuratúru nemohol obrátiť. Ak by tak aj urobil, riskoval by uplynutie lehoty pre podanie ústavnej sťažnosti, kedy, ak by na jeho podnet prokuratúra skutočne nereagovala v zákonnej lehote 2 mesiacov, až následne podaná ústavná sťažnosť by mohla byť súdom odmietnutá ako podaná oneskorene, s poukázaním na skutočnosť, že sťažovateľ bol na postup prokuratúry podľa § 34 (2) Zákona o prokuratúre upozornený a lehota sa preto počíta od tohto upozornenia.

Toto rozhodnutie generálnej prokuratúry, oznámené v rámci odpovede na opakovaný podnet v celkom inej konkrétnej veci, avšak týkajúce sa všetkých sťažovateľových vecí,

považuje sťažovateľ za nezákonné, s dôsledkom hrubého porušenia jeho zákonných a ústavných práv. Vo svojej podstate sa jedná o amnestovanie neznámeho páchatel'a a o jeho povzbudenie do ďalšej trestnej činnosti.

Sťažovateľ má podľa svojho názoru zákonné právo obrátiť sa na prokuratúru s podnetom v ktorejkoľvek z trestných vecí, ktoré sa ho týkajú. Prokuratúra však k takémuto konkrétnemu parciálnemu podnetu, bez ohľadu na jeho obsah, pristupuje, ako keby sa jednalo o sťažnosť na všetky neprávosti celého sveta a preskúmaním (ak vôbec) iných, s vecou bezprostredne nesúvisiacich vecí, dospeje k zamietnutiu podnetu. Týmto si zároveň vytvorí alibisticky podklad pre odmietnutie akéhokoľvek ďalšieho podnetu v inej veci, nakoľko ho vyhodnotí ako opakovaný podnet vo veci tej istej podozrivej osoby a poškodeného takto pripraví o jeho zákonné právo nielen na opakovaný podnet, ale vôbec na podnet ako taký. Proti takémuto preukázanému postupu prokuratúry sťažovateľ namieta ako proti postupu nezákonnému, porušujúcemu jeho ústavné práva, ako aj ľudské práva a základné slobody, garantované medzinárodnými dokumentmi, ku ktorým Slovenská republika pristúpila.“

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že:

„Vo veci trestného konania vedeného pod ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001, vo veci trestného činu poškodzovania cudzej veci podľa § 257 (1) Trestného zákona, na základe trestného oznámenia sťažovateľa zo dňa 11. 12. 2000, došlo postupom Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice II, úradu justičnej a kriminálnej polície, k porušeniu základných práv a ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 8 a čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv vo vzťahu k sťažovateľovi, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, s dôsledkami vyvolaného porušenia základných práv a ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 3 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Vo veci toho istého trestného konania došlo postupom Generálnej prokuratúry SR k porušeniu základných práv a ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 149 Ústavy SR, čl. 8,

a čl. 10 Všeobecnej deklarácie ľudských práv vo vzťahu k sťažovateľovi, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, s dôsledkami vyvolaného porušenia základných práv a ľudských práv a základných slobôd sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 3 v spojení s čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd prikazuje, aby Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Košice II, úrad justičnej a kriminálnej polície, vo veci trestného oznámenia sťažovateľa zo dňa 1. 12. 2000, vo veci vedenej pod ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 v rozsahu trestného činu poškodzovania cudzej veci konalo a v predmetnej veci, vo vzťahu k sťažovateľovi, sa v budúcnosti zdržalo porušovania zákona, najmä aby predmetnú vec ukončilo bez ďalších prietahov.

Ústavný súd prikazuje, aby sa Generálna prokuratúra Slovenskej republiky zaoberala prípadným podnetom sťažovateľa v trestnej veci krádeže zákazkovej produkcie, oznámenej sťažovateľom dňa 11. 12. 2000, túto vybavila v súlade so zákonom a skutkovým stavom veci a vo vzťahu k sťažovateľovi neodkladne odstránila a napravila všetky zistené porušenia zákona.

Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Košice II, úrad justičnej a kriminálnej polície je povinný zaplatiť obchodnej spoločnosti F. s. r. o., K., za ujmy nemajetkovej povahy primerané finančné zadosťučinenie vo výške 100.000,- Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Generálna prokuratúra SR je povinná zaplatiť obchodnej spoločnosti F. s. r. o., K., za ujmy nemajetkovej povahy primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200.000,- Sk do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, III. ÚS 206/03, IV. ÚS 213/03, I. ÚS 27/04).

1. K namietanému porušeniu základných práv sťažovateľky postupom vyšetrovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001

Sťažovateľka namieta porušenie svojich práv podľa čl. 20 ods. 3, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 8 a čl. 10 deklarácie v spojení čl. 2 ods. 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu postupom vyšetrovateľa vo veci jej trestného

oznámenia z 11. decembra 2000 v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001.

1. 2. K porušeniu základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Účelom tohto článku ústavy je zaručiť každému prístup k súdnej ochrane, k súdu alebo inému orgánu právnej ochrany (II. ÚS 143/02).

Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba uplatní svoje právo v súlade so zákonom ustanovenými podmienkami, orgány súdnej moci majú povinnosť umožniť každému, aby sa uplatnením práva zaručeného čl. 46 ústavy stal účastníkom súdneho konania (II. ÚS 14/01). Ak osoba splní predpoklady ustanovené zákonom, súd musí osobe (právnickej aj fyzickej) umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami, ale aj povinnosťami, ktoré z toho postavenia vyplývajú (II. ÚS 132/02).

Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom vyšetrovateľa v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 pri vybavovaní trestného oznámenia sťažovateľky z 11. decembra 2000 pre podozrenie z trestného činu poškodzovania cudzej veci, príp. iných trestných činov, spáchaných neznámym páchatelom.

Zo sťažnosti a k nej priložených príloh a zo spisu vyšetrovateľa vyplýva, že vyšetrovateľ uznesením z 12. februára 2003 sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 začal trestné stíhanie okrem iného i pre trestný čin poškodzovania cudzej veci podľa § 257 ods. 1 Trestného zákona (platného v relevantnom čase), ktorých sa mal dopustiť neznámy

páchateľ. Uznesenie bolo doručené 16. februára 2003 splnomocnencovi sťažovateľky Ing. V. K. (ďalej len „splnomocnenec sťažovateľky“). Ústavný súd ďalej zistil, že po podaní spomínaného trestného oznámenia bol splnomocnenec sťažovateľky v prebiehajúcom trestnom konaní vyšetrovateľom viackrát vo veci i vypočúvaný.

Splnomocnenec sťažovateľky bol tiež vyšetrovateľom poučený o svojich právach a povinnostiach upravujúcich práva a povinnosti svedka a poškodeného v trestnom konaní, a teda má vedomosť o tom, akých zákonom mu priznaných práv sa môže domáhať v rámci trestného konania. Zo sťažnosti a z vyšetrovacieho spisu sp. zn. ČVS: OÚV-1117/20-K2-2001 ústavný súd nezistil, že by dosiaľ bolo akýmkoľvek spôsobom základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu v tomto konaní obmedzené, prípadne upreté. Vo veci sa konanie vedie, sťažovateľke, resp. jej splnomocnencovi bolo v konaní priznané postavenie poškodeného a zároveň jej dosiaľ bolo umožnené v plnom rozsahu svoje práva poškodeného uplatňovať. Sťažovateľka naposledy podala 20. decembra 2005 sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa z 12. decembra 2005 o zastavení trestného stíhania, ktorú Krajská prokuratúra v Košiciach (ďalej len „krajská prokuratúra“) uznesením zo 17. februára 2006 zamietla ako nie dôvodnú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd v tejto časti sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1. 3. K porušeniu základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva, aby vec bola v primeranej lehote prejednaná podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. (...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. (...)

Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. Ťažiskovým pojmom a komponentom tohto základného práva je to, že jeho ochrana sa uplatňuje vo veci účastníka, v jeho záležitosti. Súčasne je ústavný súd toho názoru, že uplatnenie tohto základného práva je spojené len s takou vecou (záležitosťou) účastníka konania pred súdom alebo iným orgánom právnej ochrany, ktorej prejednanie a rozhodnutie je zahrnuté do účelu procesného poriadku, ktorý upravuje postup orgánu verejnej moci pri prejednaní veci účastníka.

V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva uplatnenie nároku na náhradu škody poškodeným v rámci trestného konania je potrebné považovať za začatie konania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Akonáhle poškodený uplatní svoj nárok na náhradu škody v trestnom konaní, je to prekážkou, aby si náhradu škody paralelne uplatnil aj na všeobecnom súde. Preto konanie a rozhodovanie o nároku na náhradu škody v rámci trestného konania vo vzťahu k poškodenému spadá pod ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Skutočnosť, že v niektorých prípadoch sú trestné sudy príslušné rozhodovať podľa povahy veci, či poškodená osoba má alebo nemá byť účastníkom konania, alebo že môžu osobu uplatňujúcu si nárok na náhradu škody odkázať na občiansky súd, keď nie sú dostatočné dôkazy na stanovenie takéhoto nároku, nemôže mať vplyv na daný stav. Pokiaľ nebude vydané takéto rozhodnutie, poškodené osoby uplatňujúce si nárok na náhradu škody v trestnom konaní majú nárok profitovať zo záruk čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože takéto

konania sú rozhodujúcimi pre určenie ich „občianskych práv“ (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vec Krumpel a Krumpelová v. Slovensko zo dňa 5. júla 2005, § 40).

Z uvedeného vyplýva, že domáhania sa ochrany základného práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a teda súčasne čl. 48 ods. 2 ústavy poškodeným v rámci trestného konania je podmienené tým, aby bol uplatnený nárok na náhradu škody v trestnom konaní, ktoré je možné za určitých podmienok považovať za konanie vo veci poškodeného (jeho záležitosti). Podľa § 43 ods. 2 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) platného v relevantnom čase poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola trestným činom spôsobená, je oprávnený tiež navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu. Z doterajšej judikatúry všeobecných súdov ako aj zo znenia § 43 ods. 2 Trestného poriadku je jednou zo základných podmienok pre vyslovenie povinnosti nahradiť škodu, aby poškodený svoj nárok uplatnil voči určitej osobe - obžalovanému. Z uvedeného vyplýva, že vo veci poškodeného sa konanie začína uplatnením si nároku na náhradu škody voči určitej osobe, ktorej určitosť je vyjadrená najskôr vznesením obvinenia (I. ÚS 18/06).

Vo vzťahu k postupu vyšetrovateľa namieta sťažovateľka predovšetkým celý rad skutočností, ktoré podľa jej názoru spôsobili zbytočné prietahy. V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na vyššie citovanú judikatúru, z ktorej treba vyvodiť, že sťažovateľka ako poškodená v trestnom konaní vedenom vo veci bez vznesenia obvinenia sa nemôže domáhať vyslovenia porušenia základného práva na konanie bez zbytočných prietahov.

Ďalej sťažovateľka vytýka v súvislosti s prebiehajúcim vyšetrovaním celý rad procesných pochybení týkajúcich sa najmä toho, že na jej podania sa neprihliada (čl. 2 ods. 2 ústavy), že sa neposkytuje ochrana jej majetku (čl. 20 ods. 3 ústavy, čl. 1 dodatkového protokolu) atď.

Podľa čl. 20 ods. 3 ústavy vlastníctvo zaväzuje. Nemožno ho zneužiť na ujmu práv iných alebo v rozpore so všeobecnými záujmami chránenými zákonom. Výkon vlastníckeho

práva nesmie poškodzovať ľudské zdravie, prírodu, kultúrne pamiatky a životné prostredie nad mieru ustanovenú zákonom.

Obsahom citovaného článku ústavy je zákaz zneužitia práva vrátane vlastníckeho práva. Za zneužitie práva treba považovať konanie navonok dovolené, ktorým má však byť dosiahnutie nedovoleného výsledku.

Už samotné znenie, ako aj výklad tohto ustanovenia bez akýchkoľvek pochybností vylučuje možnosť vyslovenia záveru (o vyslovenie ktorého sa sťažovateľka pred ústavným súdom domáha), že postupom vyšetrovateľa by malo byť porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 3 ústavy.

Treba súčasne dodať, že v danom prípade sa nedá vyvodiť ani žiadna spojitosť medzi postupom vyšetrovateľa a porušením čl. 20 ods. 3 ústavy. Priamu súvislosť tvrdí sťažovateľka iba z dôvodu, že nebola spokojná s postupom orgánov činných v trestnom konaní pri vybavovaní jej trestného oznámenia z 11. decembra 2000. Ústavný súd opätovne pripomína, že ochranu vlastníckeho práva pred jeho ohrozením alebo porušením, prípadne zneužitím zásadne poskytujú všeobecné súdy podľa príslušných občianskoprávných predpisov (napr. m. m. III. ÚS 33/01).

Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených článkov všeobecnej deklarácie je potrebné uviesť, že vzhľadom na to, že všeobecná deklarácia nebola vyhlásená podľa čl. 7 ústavy a § 1 a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, nemá tento dokument povahu prameňa práva Slovenskej republiky, ale len povahu politického dokumentu. Predmetom konania preto nemôže byť sťažnosť sťažovateľa v tej časti, v ktorej namieta porušenie práva deklarovaného mu medzinárodným dokumentom, ktorý nemá povahu prameňa práva (II. ÚS 18/97, I. ÚS 176/03, I. ÚS 18/06).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľky po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 3034/03

Sťažovateľka v ďalšej časti svojej sťažnosti namieta postup generálnej prokuratúry, ktorá sa odmietla zaoberať ďalšími podaniami sťažovateľky týkajúcich sa správkyne konkurznej podstaty JUDr. S., pokiaľ tieto nebudú obsahovať nové skutočnosti.

Ústavný súd zo spisu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 213/05 zistil, že o sťažnosti sťažovateľky v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práv podľa čl. 2 ods. 2, čl. 20 ods. 1 a 3, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 a čl. 149 ústavy, čl. 8, čl. 10 a čl. 17 deklarácie a čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru postupom generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. IV Gn 3034/03 ústavný súd už rozhodol tak, že sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Podľa § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh nie je prípustný, ak sa týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Právoplatné rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 213/05 z 5. októbra 2005 predstavuje v tomto konaní prekážku veci rozhodnutej (§ 159 ods. 3 OSP v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde), a preto bolo potrebné sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť ako neprípustnú [§ 24 písm. a) zákona o ústavnom súde], a to s poukazom aj na tú skutočnosť, že do dňa rozhodnutia o tejto sťažnosti nedošlo k zmene podmienok rozhodujúcich pre posúdenie veci.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia a vzhľadom k tejto skutočnosti bolo už ďalej bezpredmetné

rozhodovať o sťažovateľkinej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2006